KKK

Millal Tagatisfond viimati Eestis investeeringuid hüvitas?

Viimati otsustas Tagatisfondi nõukogu 11.06.2024 hüvitada ASi Cresco Väärtpaberid (registrikood 10093327) klientidele investeeringud Tagatisfondi seaduses sätestatud korras. Finantsinspektsioon tunnistas investeerimisühingu tegevusloa kehtetuks ning Tagatisfond hüvitas investeeringuid kuni 20 000 euro väärtuses ühe kliendi kohta. Harju Maakohtu 12.07.2024 määrusega kuulutati välja ASi Cresco Väärtpaberid pankrot.

Mis summa ulatuses investeeringud kaitstud on?

Tagatisfond tagab investeeringud kuni 20 000 euro ulatuses (v.a tagamisele mittekuuluvad investeeringud).

Kelle investeeringud on kaitstud?

- Tagatakse ja hüvitatakse eraisikute ja ettevõtjate investeeringuid, v.a tagamisele mittekuuluvad investeeringud.
- Tagatisfond tagab ja hüvitab Eestis registreeritud investeerimisasutuste klientide ehk investorite investeeringuid.
- Samuti tagatakse ja hüvitatakse välisriigi investeerimisasutuste Eesti filiaalide investorite investeeringuid.
- Tagatisfond tagab ja hüvitab investeeringuid ka juhul, kui investeerimisasutus osutab investeerimisteenuseid välisriigis piiriüleselt.

Kes on investeerimisasutused?

Investeerimisasutused on

- krediidiasutused
- investeerimisühingud
- fondivalitsejad, kellel on õigus osutada väärtpaberiportfelli valitsemise või väärtpaberite hoidmise teenust

Millal rakendub Tagatisfondi kaitse investeeringutele?

Tagatisfondil tekib kohustus hüvitada investeeringud investeerimisteenuseid osutava krediidiasutuse investeeringute puhul hoiuste peatamise päeval ning teiste

investeerimisasutuste investeeringute puhul varaseimal järgmistest päevadest (edaspidi hüvitamiskohustuste tekkimise päev):

1. investeerimisasutuse või investeerimisasutusena tegutsenud isiku pankrotimääruse väljakuulutamise päev
2. investeerimisühingu tegevusloa kehtetuks tunnistamise või välisriigi investeerimisasutusele Eestis filiaali asutamise loa kehtetuks tunnistamise päev, kui tegevusloa või loa kehtetuks tunnistamise aluseks oli see, et investeerimisühing jättis täitmata investeeringutega seotud kohustused
3. fondivalitseja tegevusloa või väärtpaberiportfelli valitsemise õiguse kehtetuks tunnistamise päev, kui tegevusloa või õiguse kehtetuks tunnistamise aluseks oli see, et fondivalitseja jättis täitmata investeeringutega seotud kohustused
4. muu Eestis filiaali omava välisriigi investeerimisasutuse asukohariigi õigusaktides sätestatud sündmuse või toimingu päev, mis on tagajärgedelt sarnane eelnevates punktides kirjeldatuga ja mille saabumisel kuuluvad investeeringud nimetatud õigusaktide kohaselt hüvitamisele

Lisaks võib Finantsinspektsioon oma otsusega lugeda hüvitamiskohustuste tekkimise päeva saabunuks, kui investeerimisasutus ei ole tagastanud investoritele neile kuuluvaid väärtpabereid või raha ning on ilmnenud asjaolud, mis viitavad investeerimisasutuse maksejõuetusele.

Mis on investeering Tagatisfondi seaduse tähenduses?

Investeering Tagatisfondi seaduse tähenduses on poolte kokkuleppel või õigusaktil põhinev nõue, millest tulenevalt investeerimisasutus on kohustatud investorile:

- välja maksma raha, mis võlgnetakse või mis kuulub investorile ja mida investeerimisasutus on investori arvel hoidnud või käsutanud seoses investeerimisteenuste osutamisega
- üle andma väärtpaberid, mis võlgnetakse või mis kuuluvad investorile ja mida investeerimisasutus on investori arvel hoidnud, käsutanud või valitsenud seoses investeerimisteenuste osutamisega

Mis liiki investeeringud (väärtpaberid) on tagatud?

Tagatud on

- aktsia või muu samaväärne kaubeldav õigus, võlakiri, vahetusväärtpaber või muu emiteeritud ja kaubeldav võlakohustus, mis ei ole rahaturuinstrument
- võlakiri, vahetusväärtpaber või muu emiteeritud ja kaubeldav võlakohustus, mis ei ole rahaturuinstrument
- märkimisõigus või muu kaubeldav õigus, mis annab õiguse omandada eespool nimetatud väärtpabereid
- investeerimisfondi osak ja aktsia
- rahaturuinstrument
- tuletisinstrument (nii tuletisväärtpaber kui ka tuletisleping)
- kaubeldav väärtpaberi hoidmistunnistus
- või muu väärtpaber vastavalt väärtpaberituru seaduses sätestatule.

Reguleeritud turul kaubeldava väärtpaberi mõistet kohaldatakse ka noteeritud väärtpaberile.

Mis on investeerimisteenus?

Investeerimisteenusteks on väärtpaberituru seaduse §s 43 ja § 44 punktis 1 nimetatud teenused, näiteks:

- väärtpaberitega seotud korralduse vastuvõtmine, edastamine ja täitmine
- väärtpaberiportfelli valitsemine
- väärtpaberite hoidmine ja haldamine kliendi jaoks ning nendega seotud tegevused

Kes on investor?

Investor on Eestis Finantsinspektsiooni väljastatud tegevusloa alusel tegutseva investeerimisasutuse klient, kellele kuulub väärtpaber või kes on võtnud kohustuse omandada väärtpabereid.

Kui eraisik tegutseb ettevõtjana või on ettevõtte juhatuse liige, kas siis summeeritakse nii eraisikule kui ka ettevõttele tagatud investeeringud?

Ei. Tagamisele kuuluvad investeeringud on ühes investeerimisasutuses tagatud eraisikule ja ettevõttele eraldi, kummalegi 20 000 euro eest. Kui eraisikul on investeerimisasutuses investeeringuid 20 000 euro väärtuses ja ettevõttel, mille omanik või juhatuse liige see eraisik on, on samas investeerimisasutuses investeeringuid 10 000 euro väärtuses, on eraisikule tagatud 20 000 eurot ja ettevõttele 10 000 eurot.

Ettevõtet käsitletakse juriidilise isikuna. Erandiks on FIE.

Kuidas koheldakse FIEsid?

Kui isikul on investeeringuid nii füüsilise isiku kui ka FIEna, siis tagatud investeeringuid hüvitatakse kokku kuni 20 000 euro ulatuses.

Kas ettevõtja investeeringud kuuluvad hüvitamisele?

Jah, samas ulatuses kui eraisikute investeeringud, v.a hüvitamisele mittekuuluvad investeeringud.

Mis on ühisinvesteering?

Ühisinvesteering Tagatisfondi seaduse tähenduses on investeering, mis kuulub ühiselt vähemalt kahele isikule. Ühisinvesteeringu hüvitamisel loetakse investoriks ühisinvesteeringu iga omanik.

Kelle investeeringuid ei tagata ega hüvitata?

Tagamisele ja hüvitamisele ei kuulu investeeringud, mis hüvitatakse väärtpaberite registri pidamise seaduse § 52 ja 53 alusel.

Tagamisele ja hüvitamisele ei kuulu investeeringud, mis hüvitamiskohustuste tekkimise päeva seisuga kuuluvad kutselisele investorile või mõnele järgmistest Eesti või välisriigi isikutest:

1. riik
2. kohalik omavalitsus
3. juriidiline isik, kelle peamiseks ja püsivaks tegevuseks on osaluste omandamine või ühe või mitme krediidiasutuste seaduse § 6 lg 1 punktides 2–12 loetletud tehingu ja toimingu tegemine
4. sama investeerimisasutusega ühte konsolideerimisgruppi kuuluv äriühing
5. sama investeerimisasutuse või investeerimisasutusega samasse konsolideerimisgruppi kuuluva äriühingu juhatuse või nõukogu liige, audiitor ning isik, kellele kuulub sama investeerimisasutuse või investeerimisasutusega samasse konsolideerimisgruppi kuuluva äriühingu aktsia- või osakapitalist viis protsenti või rohkem
6. eelmises punktis nimetatud isiku lähisugulane või selle isiku nimel tegutsev kolmas isik

Ei tagata ega hüvitata investeeringut, mille omanikul on sama investeerimisasutuse ees sissenõutavaks muutunud kohustusi nende kohustuste ulatuses.

Tagamisele ja hüvitamisele ei kuulu investeeringud, mis on konfiskeeritud rahapesu või terrorismi rahastamise kohtuasjas süüdimõistva otsusega. Kui investeeringu käsutamine on piiratud rahapesu andmebüroo ettekirjutusega või investeering on arestitud kriminaalmenetluses rahapesu või terrorismi rahastamise kohtuasjas, peatub selle hüvitamine kuni ettekirjutuse kehtetuks tunnistamiseni või otsuse jõustumiseni.

Tagamisele ja hüvitamisele ei kuulu investeering, mis hüvitamiskohustuste tekkimise päeva seisuga kuulub rahvusvahelise sanktsiooni all olevale isikule. Rahvusvahelise sanktsiooni all olevaks isikuks loetakse isikut, kelles omab olulist osalust või kelle üle omab kontrolli rahvusvahelise sanktsiooni all olev isik.

Kes on kutseline investor?

Kutseline investor on krediidiasutus, investeerimisühing, fondivalitseja, investeerimisfond, kindlustusandja või muu finantsjärelevalve alla kuuluv finantseerimisasutus. Kutseline investor on ka Eesti Vabariik, välisriik või Eesti või välisriigi keskpank, samuti suurettevõte vastavalt väärtpaberituru seaduses sätestatule.

Kas Tagatisfond kaitseb investeerimisfondide varasid?

Investeerimisfondide varadele Tagatisfondi kaitse ei laiene.

Missuguses valuutas hüvitisi välja makstakse?

Hüvitised makstakse välja eurodes. Hüvitise suuruse määramisel võetakse aluseks investeeringu väärtus hüvitamiskohustuse tekkimise päeval. Välisvaluuta ja välisvaluutas väljendatud väärtpaberite väärtus arvutatakse ümber eurodesse hüvitamiskohustuse tekkimise päeva Euroopa Keskpanga päevakursi alusel.

Mis saab siis, kui investor ei ole saanud või on saanud vähem hüvitist?

Kui Tagatisfond ei ole Tagatisfondi seaduses sätestatud tähtaja jooksul hüvitist välja maksnud või on maksnud ettenähtust väiksema hüvitise, on investoril õigus esitada nõue Tagatisfondi vastu. Nõude esitamisele kohaldatakse viieaastast aegumistähtaega.

Mis juhtub summadega (investeeringutega), mis ületavad 20 000 eurot või investeeringutega, mida Tagatisfond ei hüvita?

Investorite nõuded likvideerimisel oleva subjekti vastu, mis on suuremad kui 20 000 eurot või mida Tagatisfond ei hüvita, kuuluvad rahuldamisele pankrotiseaduse või muude seaduste kohaselt.

Kas hüvitise saamisel tuleb maksta teenustasu?

Hüvitise ülekandmise eest tasub investor vastavalt väljamakset tegeva panga kehtivale hinnakirjale.

Saabus hüvitamiskohustuse tekkimise päev. Mida investor peab tegema?

Investeeringute hüvitamiskohustuse tekkimise päevast alates:

3 tööpäeva jooksul
avaldab Tagatisfond teate investeeringute hüvitamise ja hüvitamise tingimuste kohta üleriigilise levikuga päevalehtedes ja veebilehel

hiljemalt 45 päeva möödumisel
investeerimisasutuse juhatuse liige, pankroti- või moratooriumihaldur või likvideerija (haldur)
1. saadab investorile andmed tema investeeringute kohta
2. saadab Tagatisfondile andmed investorite ja nendele hüvitamisele kuuluvate investeeringute kohta

5 kuu jooksul
on investoril õigus esitada vajadusel haldurile seisukoht oma investeeringu ja selle väärtuse kohta

hiljemalt 5 kuu möödumisel algab hüvitiste väljamaksmine
Tagatisfond maksab nõukogu otsusega määratud krediidiasutuse kaudu hüvitise ülekandega investori teatatud pangakontole

hiljemalt 6 kuu jooksul

on Tagatisfond lõpetanud hüvitiste väljamaksmise nõukogu otsusega määratud krediidiasutuse kaudu

Tagatisfond võib erilistel asjaoludel ja mõjuval põhjusel hüvitiste väljamaksmise tähtaega pikendada. Korraga võib tähtaega pikendada kuni kolme kuu võrra, kuid mitte rohkem kui 12 kuud.

5 aasta jooksul
on investoril õigus esitada nõue Tagatisfondi vastu, kui Tagatisfond ei ole tähtaja jooksul hüvitist välja maksnud või on maksnud ettenähtust väiksema hüvitise.

Millal hakatakse hüvitisi välja maksma?

Hüvitis tuleb investorile välja maksta hiljemalt ühe kuu jooksul pärast seda, kui Tagatisfond on hüvitamisele kuuluva investeeringu väärtuse kindlaks määranud, kuid mitte enne, kui investor on esitanud seisukoha oma investeeringu ja selle väärtuse kohta Tagatisfondi seaduses sätestatud korras, või selleks ettenähtud tähtaeg (5 kuud) on möödunud hetkest, mil Tagatisfond avaldas üleriigilise levikuga päevalehes teate hüvitamiskohustuse tekkimise päeva kohta.

Milline on hüvitiste väljamaksmise tähtaeg?

Hüvitiste väljamaksmine peab olema lõpule viidud kuue kuu jooksul alates päevast, mil Tagatisfond avaldas üleriigilise levikuga päevalehes hoiuste peatamise päeva või hüvitamiskohustuse tekkimise päeva. Erilistel asjaoludel ja mõjuval põhjusel võib Tagatisfondi nõukogu pikendada hüvitiste väljamaksmise tähtaega kuni 12 kuud.

Mis on viimane tähtaeg, millal on investoril võimalik oma hüvitis kätte saada? (Millal lõpeb investori nõude aegumistähtaeg?)

Investori nõude aegumise tähtaeg on viis aastat. Aegumistähtaega arvestatakse alates päevast, millal investori nõue muutub sissenõutavaks.

Viimati muudetud 03.03.2025